† , &

Ἡ ἀθάνατη ψυχή τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ

1. Ἡ Μικρασιατική καταστροφή ἦταν μιά ἀνελέητη μαζική κόλαση ἐπί γῆς. Καί ὁ ἴδιος ὁ Ἀντίδικος —δίχως τούς Νεοτούρκους— δέν θά ἐπινοοῦσε μόνος του ποτέ τέτοιες καί τόσες θανατώσεις βρεφῶν καί παιδιῶν καί ὡρίμων καί γερόντων, τέτοιους φρικαλεώδεις καί τόσους μαζικούς βιασμούς κοριτσιῶν καί γυναικῶν, τόσες διαρπαγές καί τέτοιους ἀπαγχονισμούς, τέτοιους ἀκρωτηριασμούς καί τεμαχισμούς ἀνθρώπων ἐν ζωῇ, τόσους ἐνταφιασμούς ζωντανῶν ἀνθρώπων (ἀκόμη καί Ἐπισκόπων), τόσες καί τόσο κτηνώδεις πράξεις… Ἕνας ἀπό τούς αὐτόπτες ξένους διπλωμάτες πού κατέγραψε "στιγμιότυπα φρίκης" ἀναγκάστηκε νά ὁμολογήσει: «Ντρέπομαι, πού ἀνήκω στό ἀνθρώπινο εἶδος!».

Ναί! Ὁ ἄνθρωπος, ὅταν δαιμονίζεται καί ὅταν αὐτόν τόν ξεπεσμό τόν κάνει "σημαία νέου κρατικισμοῦ", αὐτός ὁ δίβουλος "νεοεθνικιστής ἄνθρωπος" γίνεται χειρότερος κι ἀπό τά κτήνη, «παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς» (Ψαλμ. 48, 13). Ξεντύνεται τήν ἀνθρωπινότητα καί ντύνεται τήν κόλαση, μέ τό νά γίνει κόλαση τῶν ἄλλων.

Κι ἄς ζοῦσε μαζί μέ τά θύματά του τόσους αἰῶνες, στόν τόπο τους πού τόν ἔκανε "δικό του τόπο", καί μάλιστα μέ τήν προδοτική ἀλλαξοπιστία τῶν προγόνων του!

Δέν ἀποκλείεται κάποτε οἱ δικοί του πρόγονοι νά ἦταν Ρωμιοί ἤ Ἀρμένιοι, ἀλλά ἔγιναν Ὀθωμανοί. Ἀλλάζοντας τήν πίστη τους κι ἀλλάζοντας ἀρκετοί τήν ψυχή τους ὄχι μόνο σέ "βολεμένη ψυχή", ἀλλά στήν πιό "παραλογισμένη ἔκφραση κτήνους".

2. Πάντως, γιά τούς δικούς μας Ποντίους καί τούς δικούς μας Μικρασιάτες καί τούς Ἀνατολικο-Ρωμυλιῶτες καί τούς Ἀνατολικο-Θρακιῶτες (τούς δικαιούχους τόσων αἰώνων), φαινόταν πώς τελείωνε… τελείωσε… πλέον ὁ Ἑλληνισμός στή Μικρά Ἀσία (καί στόν Πόντο καί στήν Ἀνατολική Ρωμυλία καί στήν Ἀνατολική Θράκη). Ὅμως ΔΕΝ τελείωσε.

3. Θέλετε μερικά παραδείγματα;

Στήν Ἑλλάδα πρίν μερικά χρόνια τυπώθηκαν χιλιάδες Καινές Διαθῆκες στά Τουρκικά. Γιά ποιούς τυπώθηκαν;

Τή δεκαετία τοῦ 1960 *(μετά τά Σεπτεμβριανά τοῦ 1955 στήν Πόλη)* ὁ μακαριστός ἀρχιμανδρίτης Γαβριήλ ἡγούμενος τῆς Μονῆς Διονυσίου Ἁγίου Ὄρους μετέβη στήν Πόλη νά ἐξομολογήσει. Καί σέ ἕνα Ναό, στό ἀνώγι, ἐξομολόγησε, βάπτισε, πάντρεψε, κοινώνησε μιά ὁμάδα Κρυπτοχριστιανῶν, διάβασε τό χῶμα γιά τούς νεκρούς των!

Τό ἴδιο καί ὁ ὁσιώτατος γέρων Φιλόθεος ὁ Ζερβάκος, ἀργότερα.

! 613 00 ΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ, ! 23430-43333, Fax: 23410-20535, E-mail: gimgap@gmail.com, - www.imgap.gr

Τό ἴδιο ἔπραττε καί ὁ χαρισματικός παπα-Φώτης Σαρδέλης ὁ Μυτιληνιός στήν ἀπέναντι Μικρασία, μέχρι πρίν λίγες δεκαετίες.

Ὁ ἐπίτιμος Ἀρχηγός ΓΕΕΘΑ στρατηγός Φράγκος Φραγκούλης (πού εἶχε διατελέσει παλιά στρατιωτικός ἀκόλουθος τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας στήν Ἄγκυρα) τό 2012 στό βιβλίο του "Ποιά Τουρκία; Ποιοί Τοῦρκοι;" ἀπαριθμεῖ δεδομένα Κρυπτοχριστιανῶν στή σημερινή Τουρκία.

Φέτος, τό Σταυρό πού ἔρριξε ὁ Πατριάρχης μας στήν Πόλη, ἔπεσε καί τόν ἔπιασε ἕνας "φαινόμενος Τοῦρκος". *(Πιθανόν νά εἶναι ἕνας ἀπό τούς ἀναρίθμητους ἐκείνους πού ἡ τραγωδία τῶν αἰώνων τούς "ἔντυσε" μέ Ὀθωμανικό ἐπενδύτη, ὅμως καί τό μέσα ροῦχο καί τό κορμί τους καί ἡ ψυχή τους προπαντός εἶναι Ρωμέϊκα, εἶναι Χριστιανικά)*.

4. Ἀνέφερα αὐτά τά παραδείγματα, γιά νά δείξω ὅτι τόν "πρῶτο λόγο" στήν ἱστορία εἶχε καί ἔχει "ἡ ψυχή" κάθε λαοῦ, ἐν προκειμένῳ "ἡ εὐλογία τοῦ ζῶντος Θεοῦ" στό λαό μας.

Κι ἄς προσπαθοῦν (ἐδῶ καί 50 χρόνια) νά μᾶς ἀλλάξουν τή σχέση μας "μέ τή γλῶσσα, μέ τήν οἰκογένεια, μέ τήν θρησκεία μας" *(πρόταση Κίσσιγκερ)*.

Κι ἄς ἀφηνόμαστε —ὅπως φαίνεται ἀπό σοβαρότετες μελέτες— σέ μιά «Σιωπηρή Ἄλωση", δημογραφικά καί προσφυγικά, μέσα στίς πολιτικές καί οἰκονομικές παραμέτρους τοῦ ἄμεσου Ἑλλαδικοῦ "χθές, σήμερα καί αὔριο" (βλ. Ἀναστάσιου Λαυρέντζου, "Σιωπηρή Ἄλωση, Το δημογραφικό και το μεταναστευτικό πρόβλημα της Ελλάδας").

"Γλῶσσα" θά πεῖ διατηρημένα δικαιώματα στόν πολιτισμό αἰώνων.

"Οἰκογένεια" θά πεῖ ὑγιής κοινωνικότητα πού ἀναπαράγει δημογραφικά ἕνα λαό.

"Θρησκεία" θά πεῖ ἱερή καί ἀδούλωτη ἀντοχή ψυχῆς, σέ ἀναφορά σχέσης πρός τό Θεό καί ἀνιδιοτελοῦς καί ἀνυστερόβουλης ἀγάπης πρός τό συνάνθρωπο.

"Πολιτική" φιλοπατρίας θά πεῖ σχεδιασμός ἀποφασιστικοῦ ρεαλισμοῦ, πάνω στά σύγχρονα δεδομένα, μέσα ἀπό τίς διακρατικές συναλλαγές, ἀλλά σταθερά "αἱμοδοτούμενη" ἀπό τή διαχρονία τῆς πατρίδας, δουλεύοντας κυριολεκτικά γι᾽ αὐτήν τήν πατρίδα.

Οἱ χοροί καί τά τραγούδια μας ἀπό τίς "Ἀλησμόνητες Πατρίδες" εἶναι βγαλμένα ἀπό τόν ἐπικοινωνιακό πολιτισμό, ἀπό τήν γενναιόψυχη κοινωνικότητα, ἀπό τήν "ἀπροσκύνητη" θρησκευτική ἀντοχή, κι ἀπό τήν πολιτισμική φιλοπατρία τῆς "ἰδέας" τῆς Ρωμιοσύνης, πού ὅλα αὐτά μαζί κρατοῦσαν τόν Ἑλληνισμό ἀδούλωτο.

Ἀδούλωτο, ἀλλά καί πρωτοπόρο.

Ἡ Καππαδοκική Ρωμιοσύνη δέν ἦταν μόνο "ἐρείπια θρησκευτικοῦ πολιτισμοῦ" στούς βράχους. Ἦταν ὀργανωμένες κοινότητες μέ ἀνθρώπους-σύμβολα, θρησκευτικά "σύμβολα" ὡσάν τόν ἅγιο Ἀρσένιο τόν Καππαδόκη, κοινωνικά-πολιτικά "σύμβολα" ὡσάν τόν πατέρα τοῦ ἁγίου Παϊσίου (ἡγέτη ἀπέναντι στούς Τσέτες), οἰκογενειακά "σύμβολα" ὡσάν τή μάνα του, τήν σοφή παιδαγωγό του.

Τέτοιες "νησίδες" Ρωμιοσύνης ὑπῆρχαν παντοῦ στή Μικρασία καί στόν Πόντο… Καί ὄχι μόνο "νησίδες", ἀλλά ὁλάκερες "ἀποικίες Ρωμιοσύνης", ἀποικίες αἰώνων.

Ἡ Σμύρνη ἦταν προπαντός "Ρωμέϊκη Σμύρνη" (Roum Ismir). Οἱ Ρωμιοί τῆς Σμύρνης εἶχαν λαμπρούς ναούς, κρατοῦσαν τό ἐμπόριο, τά ἐκπαιδευτήρια, τά ἱδρύματα *(καί ξένοι βεβαίως, πού εἶχαν συμφέροντα στήν Ἀνατολή)*.

Ἡ Κωνσταντινούπολη μέχρι τό 1955, καί ἀργότερα, εἶχε ἀκμαῖα Ἱδρύματα, εἶχε οἰκονομική ζώνη, εἶχε

ἀκμή, κι ἄς πέρασε τόσα βάσανα (πρίν τό 1922 καί μετά τό 1922, μέχρι σήμερα). Καί σήμερα ξαναζωντανεύει ἡ Ρωμιοσύνη τῆς Πόλης, χάρη στόν Πατριάρχη μας, πού "ζυμώνει" "τήν μικρά ζύμη" καί ὅλο τό ἐκεῖ ὑπάρχον "φύραμα", ὥστε νά κρατιέται γιά τό "νέο φύραμα" τῆς Πρόνοιας τοῦ Θεοῦ.

Θέλω νά πῶ ὅτι ἡ οὐσία ἑνός λαοῦ βρίσκεται στήν ἱστορική του δύναμη νά στέκεται, νά συμβιώνει, (ἄν θέλετε) νά ἀφομοιώνει πολιτιστικά τούς ἄλλους! ΟΧΙ νά ἀφομοιώνεται καί νά σβήνει.

Νά μήν ξεχνᾶ καί νά μήν χάνει τά ὅρια τῆς ἱστορικῆς του ὕπαρξης. Νά διατηρεῖ καί νά διακρατεῖ τή δημογραφική του προτεραιότητα, τήν πολιτιστική του ἰδιαιτερότητα, τίς δημιουργικές δυνάμεις ἀκμαῖες, τά θρησκευτικά του δικαιώματα πεντακάθαρα.

Νά μήν στερεῖται τούς ἀληθινούς ἡγέτες (πού ἐργάζονται γιά νά αὐξάνεται ὁ δικαιοῦχος λαός, γιά νά διατηρεῖ την ἀφομοιωτική του δύναμη, ὥστε νά ἔχει δημογραφικό, οἰκονομικό, πολιτικό, πολιτιστικό, πατριωτικό μέλλον).

ΑΥΤΑ τά εἶχαν οἱ Ρωμιοί στίς "Ἀλησμόνητες Πατρίδες".

5. Ὅμως, οἱ πρόσφυγες Ρωμιοί (μέ τήν ψυχή στό στόμα, μέ τά μωρά τους παραμάζωμα, μέ τό νοικοκυριό τους ἕνα μπόγο, μέ τίς ψεῖρες νά τρῶνε ἀπό τήν πονεμένη τους σάρκα, καί μέ τήν ὑπομονή τοῦ Σταυροῦ) αὐτοί ἦρθαν καί ἔσωσαν τήν Ἑλλάδα. Ἔδωσαν ζωντάνια στήν Ἑλλάδα πού εἶχε γονατίσει ἀπό τούς Πολέμους (Βαλκανικούς, Α΄ Παγκόσμιο, Μικρασιατική ἐκστρατεία).

Ὁ Ἑλλαδισμός δυσκολεύθηκε να ὑποδεχθεῖ τούς Ρωμιούς Πρόσφυγες, γιατί δέν εἶχαν ὀρθοποδήσει καί θά ἔχαναν ὁρισμένα τους προσόντα. Ἦταν ταπεινωμένος, ἀπό τά δικά του λάθη, ἀπό τά λάθη τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας του. Δέν ἔφταιγαν οἱ πρόσφυγες Ρωμιοί-Ἕλληνες. Τά περισσότερα καί περισσότερο θύματα ἦσαν αὐτοί. Ὅμως, οἱ γηγενεῖς Ἑλλαδίτες πρώτη φορά ἔβλεπαν τόσους ἀνθρώπους παραδίπλα τους, νά διεκδικοῦν μιάν ἄκρη ζωῆς στή φτωχή Ἑλλάδα.

6. Καί αὐτό πού δέν μποροῦσαν νά προσφέρουν οἱ ἄνθρωποι, τό ξαναβρῆκαν οἱ Ρωμιοί τῆς προσφυγιᾶς μόνοι τους. Ὁ πρόσφυγας Ρωμιός ἀποδείχθηκε πιό δυνατός ἀπό ἐκείνη τήν ἀνελέητη φρίκη.

7. Δυστυχῶς ὅμως, ἐκείνη ἡ φρίκη τοῦ διχασμοῦ (καί τῆς ἀποστέρησης ἡγετῶν στήν κατάλληλη "ἱστορική ὥρα"), ἐκείνη ἡ φρίκη πού προκάλεσε τήν Καταστροφή τοῦ 1922, δέν σταμάτησε στά 1924.

Ὁ διχασμός (ἡ "γονιδιακή" κατάρα) πού γενοβόλησε τήν Καταστροφή, δέν ἔπαψε στά 1922 καί 1924. Ὁ διχασμός ρουφοῦσε τό αἷμα ἀπό τίς ἐλπίδες τοῦ Ἑλληνισμοῦ, γιά πολλές δεκαετίες.

8. Καί πῶς κρατήθηκε ὁ προσφυγικός Ἑλληνισμός;

Πρῶτα-πρῶτα ἐπειδή βρέθηκε μαζικά στόν "τόπο" του, στήν ἀρχαιόθεν γενέτειρα Πατρίδα του.

Ἔπειτα, τόν κρατοῦσε στά πόδια του ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιβίωσης. Τί ἄλλο μποροῦσαν νά πράξουν (γιά νά ἀποζήσουν) οἱ Μικρασιάτες καί Πόντιοι καί Θρακιῶτες καί Ρωμυλιῶτες πρόσφυγες; Ξανάστησαν πάλι τή ζωή τους.

Ὄχι "ἐκ τοῦ μηδενός". Ἀλλά μέ τήν πεῖρα τους, πού εἶχε δώσει στόν Ἑλληνισμό "τήν πρώτη θέση"

στίς "Ἀλησμόνητες Πατρίδες" ("πρώτη θέση" ἐργασίας, ἐμπορίου, πολιτισμοῦ, κοινοτικῆς ὀργάνωσης, συλλλογικῆς ἄμυνας καί τόσα ἄλλα πιό σπουδαῖα).

9. Ἦρθαν π.χ. οἱ πρόσφυγες ἀπό τό Λιβίσι τῆς νότιας Μικρᾶς Ἀσίας. Τούς πῆγαν στή Φωκίδα καί ἀπό ἐκεῖ στήν Εὔβοια. Καί "ἀπέδωσαν" τόν ἅγιο Ἰάκωβο Τσαλίκη!

Ἦρθαν κάποιοι Καππαδόκες. Τούς πῆγαν στήν Κέρκυρα καί στήν Κόνιτσα, καί μᾶς "ἀπέδωσαν" τόν ἅγιο Ἀρσένιο καί τόν ἅγιο Παΐσιο!

Ἦρθαν οἱ Νεαπολίτες καί μᾶς ἔφεραν τόν ἅγιο Γεώργιο τόν νεομάρτυρα, τόν ἄφθαρτο, στή σημερινή Νέα Ἰωνία στό Ναό τοῦ Ἁγίου Εὐσταθίου!

Ἦρθαν ἄλλοι Καππαδόκες καί μᾶς ἔφεραν τόν ἅγιο Ἰωάννη τό Ρῶσο στό Νέο Προκόπι τῆς Εὔβοιας!

10. Κουβαλοῦσαν μέσα τους τόν ἅγιο πολιτισμό τῆς Ρωμιοσύνης… Οἱ πρόσφυγες εἶχαν στό μεδούλι τους αὐτό πού πάσχιζαν νά βροῦν στήν Ἑλλάδα καί τό ἔστησαν πάλι, μέ τή βοήθεια τοῦ χρόνου καί τῆς ὑπομονῆς καί τῆς ἐπιμονῆς.

Τό ξανάστησαν καί τό ξαναπῆραν πάλι μαζί τους γιά κάθε μεριά τῆς οἰκουμένης, ἐκεῖ ὅπου ἐξαπλώθηκαν μαζί μέ τούς λοιπούς Ἑλλαδίτες (κατά τήν οἰκονομική μετανάστευση μετά τό Β΄ Παγκόσμιο).

Ναί. Ὁ χρόνος γιάτρεψε τίς τόσο βαθιές πληγές. Γιατί ὁ "ὀργανισμός" τῆς Ρωμέϊκης προσφυγιᾶς ἦταν βαπτισμένος καί μυρωμένος καί κοινωνημένος, εὐφυής, κοινωνικός καί δημιουργικός. Καί ὁμόρφηνε σιγά-σιγά, ὁμόρφηνε ἀργά κάθε χῶρο προσφυγικῆς ἐγκατάστασης.

11. Κι ἐδῶ πρέπει νά γυρίσουμε λιγάκι πίσω.

Οἱ Μικρασιάτες πλήρωσαν τό διπλασιασμό τῆς Ἑλλάδος πολύ ἀκριβά, μέ τό αἷμά τους, ἀπό τό 1914-1915 καί ἀπό τό 1919

Νά ἐξηγήσω τί ἐννοῶ: Ἐμεῖς ἐδῶ ἐλευθερωνόμασταν, κι ἐκεῖ γραφόταν ἡ "μαύρη βίβλος" (πρίν τήν Μικρασιατική ἐκστρατεία καί πρίν τό διχασμό καί πρίν τά ἄλλα). Τό Κίζ-Δερβέντ δέν καταπατήθηκε τό 1922, ἀλλά πιό πρίν. Ὁ μαρτυρικός παπα-Φίλιππος καί οἱ ἐνορίτες του στά χώματα τῆς Νικομήδειας (ψηλά, στά ΒορειοΔυτικά τῆς Μικρασίας) κυριολεκτικά μαρτύρησαν τό 1919. Ἔπεφταν θύματα τοῦ νέου Ὀθωμανισμοῦ, πού εἶχε πεισμώσει ἐνάντια στό διπλασιασμό τῆς Ἑλλάδος (μέ τούς Βαλκανικούς καί τόν Α΄ Παγκόσμιο). Λοιπόν! Ὁ Ἑλληνισμός τῆς Μικρασίας πλήρωσε πολύ ἀκριβά —πρῶτα— τό διπλασιασμό τῆς Ἑλλάδας καί —ἔπειτα— τόν πολιτικό διχασμό στήν Ἑλλάδα καί τήν ἀλλαγή τῆς στρατιωτικῆς ἡγεσίας στή Μικρασία μέ ἄχρηστη στρατιωτική ἡγεσία.

Παρ᾽ ὅλα αὐτά, ὅταν ἄρχισαν νά ἔρχονται οἱ πρόσφυγες Ρωμιοί-Ἕλληνες, ἡ δυσφορία τῶν ντόπιων Ἑλλήνων ἀπέναντι στούς πρόσφυγες Μικρασιάτες, θύμιζε ἐποχές ἀρχαίου διχασμοῦ.

Ὅμως, ὁ χρόνος ἔγινε τό γιατρικό. Τό πέρασμα τῶν χρόνων ἀποδείχθηκε πιό εὐρύχωρο. Πιό "εὐρύχωρο" καί ἀπό τά λίγα διαθέσιμα χωράφια καί ἀπό τίς στενόκαρδες ψυχές. Οἱ δεκαετηρίδες —θέλοντας καί μή— ξανάφτιαξαν τό νεότερο Ἑλλαδικό ψηφιδωτό, μέ γηγενεῖς καί πρόσφυγες Ἕλληνες ἀνάμεικτους. Βοήθησε καί ἡ ἀστική ἀναδιάταξη καί ἡ οἰκονομική μετανάστευση. Χρησιμοποιώντας σάν ἐργαλεῖο θεραπείας καί τίς κοινές διαδρομές νεότερων δραμάτων (τό Β΄ Παγκόσμιο, τόν ἐμφύλιο, τήν οἰκονομική κρίση).

12. Ἀλλά ὑπῆρχε καί κάτι ἄλλο, πού εὐεργέτησε τή νεότερη Ἑλλάδα σταδιακά. Ἦταν ἡ ψυχή: ἡ ἐνιαία ψυχή καί τοῦ Ἑλλαδικοῦ κόσμου, καί τοῦ Ἑλληνικοῦ προσφυγικοῦ κόσμου. Ἔστω κι ἄν δέν τήν "ψυχογραφοῦσαν" ἐξαρχῆς ὅλοι τους.

Ἡ ψυχή μας (ὅσο παθιασμένη κι ἄν φαινόταν) ἔστηνε τό βλέμμα της στόν ἴδιο Θεό, πρίν ξεκινήσει τή μέρα της σταυροκοπιόταν στόν ἴδιο ἀληθινό Θεό, ἀκουμποῦσε τίς ἐλπίδες της στόν ἴδιο Θεό, προσέτρεχε στόν ἴδιο Θεό μέσα ἀπό πρόχειρους καί ὕστερα νέους ὡραίους ναούς. Στόν ἴδιο Θεό τήν ὁδηγοῦσαν τά ἅγια λείψανα τῆς Μικρασιατικῆς χριστιανοσύνης 2000 χρόνων. Τόσες ἅγιες εἰκόνες, τόσα ἱερά κειμήλια μετακομισμένα ὡσάν σημαῖες τῆς Ρωμιοσύνης.

Στήν ἀνταλλαγή τῶν πληθυσμῶν τό 1924, μέ τίποτε δέν ἄφησαν πίσω τους τά ἅγια λείψανα καί τίς ἅγιες εἰκόνες. Ὁ ἅγιος Ἀρσένιος ὁ Καππαδόκης γύρισε χιλιόμετρα πίσω, γιά νά βγάλει ἀπό τό κέντρο τῆς ἁγίας Τράπεζας τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Χρυσοστόμου τά λείψανα τῶν ἁγίων μαρτύρων Βαραχησίου καί Ἰωνᾶ! Ὁ Ἰωακείμ Καρατζίδης στό κάρο μέ τήν οἰκογένειά του μετέφερε καί τά λείψανα τῶν ἁγίων πέντε Μαρτύρων στό Πολύστυλο Καβάλας κ.π.ἄ.

Καί νά ἀναφέρω ἕνα παράδειγμα πολύ τρανταχτό: πέρυσι στίς πυρκαγιές, σώθηκε τό Προκόπι τῆς Εὔβοιας χάρη στόν "πρόσφυγα" ἅγιο Ἰωάννη τό Ρῶσο, πού τόν ἔκαναν λιτανεία καί σταμάτησε τή φωτιά μέχρι τό Προκόπι!

13. Οἱ πρόσφυγες καταπλούτισαν ὅλη τή νεότερη Ἑλλάδα μέ τήν εὐλάβειά τους. Ἐπιδότησαν τήν μακρά χριστιανοσύνη τῆς ντόπιας Ρωμιοσύνης μέ τή δική τους μακρά μαρτυρική χριστιανοσύνη. Ἦταν τό πιό μεγάλο ἄτοκο δάνειο (χωρίς ἐπιστροφή) ἀπό τό μαρτυρικό Προσφυγισμό στόν Ἑλλαδικό γηγενή πληθυσμό. Διότι μέσα τους δέν ἔπαυε νά ζεῖ "ὁ Θεός τῶν πατέρων ἡμῶν", ὁ Θεός τῶν ἡρωϊκῶν οἰκογενειῶν τους (ὅσων γλίτωσαν τή θανάτωση καί τήν κτηνωδία)… Ἦταν ὁ ὁλοζώντανος Θεός τοῦ "Πάτερ ἡμῶν", τῶν νηστειῶν καί μετανοιῶν, τῶν Χριστουγέννων, τῶν Φώτων, τοῦ Πάσχα, τοῦ Σταυροῦ. Ὁ Θεός τοῦ βαπτίσματος καί τοῦ γάμου, τῆς παπαδικῆς Εὐχῆς καί τῆς κηδείας καί προπαντός ὁ Θεός τῆς Λειτουργίας. Μέ τήν Πλατυτέρα νά προσμένει νά δεχθεῖ στήν ἀγκαλιά Της ὅλα τά παιδιά Της, ἐκεῖ ὅπου βαστάζει τόν μονογενή Υἱό καί Θεό Της.

14. *Καί πῶς τόν ἔνιωσαν καί τόν ἔφεραν μαζί τους, ἐδῶ στήν Ἑλλάδα;*

Ἐλεήθηκαν νά γεννηθοῦν καί νά μεγαλώσουν Ρωμιοί.

Ἦταν τόσο σπουδαία αὐτή ἡ σχέση εὐλάβειας, ὥστε στή Μικρασία (πρίν τίς γενοκτονίες καί τήν καταστροφή) ὁλόκληροι πληθυσμοί νά προτιμοῦν τή χριστιανοσύνη μιλώντας τουρκικά, παρά νά μιλοῦν ρωμέϊκα μέ τουρκικό φέσι καί φερετζέ!

Ἔλεγε πρόσφατα ὁ Μιχάλης Χαρακόπουλος *(τωρινός Γενικός Γραμματέας τῆς Διακοινοβουλευτικῆς Συνέλευσης Ὀρθοδοξίας)*, μιλώντας στό Ἅγιον Ὄρος, στή μοναστηριακή τράπεζα τῆς Σιμωνόπετρας:

«Από το 1071 μέχρι το 1921 είχαν περάσει 850 χρόνια… Στο διάβα οκτώμισι αιώνων είχαμε βίαιους εξισλαμισμούς, αλλά και εκούσιους εξισλαμισμούς. Γιατί οι μη μουσουλμάνοι ένιωθαν πολίτες δεύτερης κατηγορίας, και, δυστυχώς, υπήρχαν και χριστιανοί, οι οποίοι εκουσίως κάποια στιγμή για να αποκτήσουν προνόμια δέχτηκαν να γίνουν μουσουλμάνοι, όπως υπήρχαν πολλοί που αντιστάθηκαν.

Αλλά στο διάβα τόσων αιώνων κάποιοι έχασαν την ελληνική γλώσσα, την ελληνική λαλιά και τουρκοφώνησαν.
»Βλέπω απέναντί μου, τον Αλέξιο "τον άνθρωπο του Θεού". Στη διδακτορική μου διατριβή για τους Ρωμιούς της Καππαδοκίας εντόπισα ένα ποίημα των 250 στίχων στα καραμανλήδικα, δηλαδή στην τουρκική γλώσσα με ελληνικά γράμματα. Και εκεί ιστορείται ο βίος του Αγίου που ήτανε από τα αγαπημένα αναγνώσματα τον Μικρασιατών, και μάλιστα όπως ψάλλουμε τα εγκώμια της Παναγίας στον ίδιο ήχο το έψελναν στις βραδινές συντροφιές. Με την καραμανλήδικη γραφή, που τους έδωσε τη δυνατότητα να λειτουργούνται να έχουνε πρόσβαση στα θρησκευτικά κείμενα, στα θρησκευτικά βιβλία μπόρεσαν και διατήρησαν τις χριστιανικές τους ρίζες και την χριστιανική τους πίστη, και δι' αυτής την εθνική τους συνείδηση. Χάρη, λοιπόν, στην Ορθοδοξία, μπόρεσαν και παρέμεναν Ρωμιοί μέχρι και την ανταλλαγή των πληθυσμών, μέχρι την έξοδό τους μετά την Μικρασιατική Καταστροφή και την συνθήκη της Λωζάνης που επέβαλε την αναγκαστική ανταλλαγή των πληθυσμών»
(https://www.romfea.gr/diafora/53698-maksimos-xarakopoulos-i-evropi-apomakrynetai-apo-tis-xristianikes-aksies // Μάξιμος Χαρακόπουλος: "Η Ευρώπη απομακρύνεται από τις χριστιανικές αξίες" Romfea.gr. 28/11/2022).

Ἦταν τόσο σπουδαία αὐτή ἡ ἅγια κοινωνία μέ τό ζῶντα Θεό τῶν Ἁγίων καί τῶν νεομαρτύρων, ὥστε νά τολμοῦν ἀκόμη καί νά ὑποκρίνονται τήν τουρκοσύνη, ἀλλά νά παραμένουν "κρυπτοχριστιανοί"! Ὁ Ὀθωμανισμός ἐπιβλήθηκε μέ γενιτσαρισμούς καί διαρπαγές, μέ τήν τιποτένια βία, πού ἐξευτελίζει τήν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ Χριστιανισμός διατηρήθηκε στή Μικρασία (καί ὄχι μόνο), μέ τή λεβέντικη δύναμη τῶν ἰδίων τῶν μελῶν του. Μέ τήν ἀποφασισμένη μίμηση τοῦ σταυρωμένου Σωτήρα, χάρη στή βεβαιότητα τῆς Ἀναστημένης συμπορείας μαζί Του. Καί αὐτό ἦταν μιά συνείδηση σέ βάθος χρόνου, ἀπό γενιά σέ γενιά, ἀπό πατέρα σέ παιδί κι ἀπό μάνα σέ κόρη, ἀπό ἄνδρα σέ γυναίκα, ἀπό δάσκαλο σέ μαθητή, ἀπό γνωστό σέ φίλο, ἀπό μαρτυρικό παππά σέ ἐκκλησιαζόμενους.

15. Τό 2013 σέ ἕνα ἀφιέρωμα τοῦ Ρ/Σ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡ μακαρίτισσα "ἡ Δόμνα Σαμίου σέ πρῶτο πρόσωπο" (24.09.2013), περιέγραφε τόσο συναρπαστικά τά πρῶτα καί τά ὕστερα χρόνια τῆς προσφυγιᾶς:

«Οἱ γονεῖς μου ὁ Γιάγκος καί ἡ Μαρία χαθῆκαν γιά ἐννιά χρόνια. Στήν ἀνταλλαγή ξαναβρεθῆκαν. Ὁ πατέρας μου ὅταν μᾶς βρῆκε, φοροῦσε τσουβάλια, καί ἡ ψεῖρα κουκουνάρι. Στήν ἀρχή μέναμε σέ ἀντίσκηνο, ὕστερα μᾶς ἔβαλαν σέ παράγκες 4Χ4 ἕνα δωματιάκι, ἐκεῖ στήν Καισαριανή. Ἡ μητέρα μου ἦταν παράφωνη, δέν τό καταλάβαινα τότε, ἀλλά δέν μοῦ ἄρεζε ἡ φωνή της. Τά ἄλλα παιδιά ἔπαιζαν, ἐγώ πήγαινα πίσω ἀπό τό ἀναλόγιο καί μάθαινα τά ἐκκλησιαστικά χωρίς νά τά καταλαβαίνω. Ἤξερα τή σειρά. Τή Μεγάλη Ἑβρομάδα, τούς Χαιρετισμούς. Ἦταν ἕνα εἶδος "κονσέρτο" γιά μένα. Τό "Ἰδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται", "Σήμερον κρεμᾶται". Τό Μέγα Σάββατο μᾶς κοίμιζαν νωρίς καί μᾶς ξυπνοῦσαν ἐμένα καί τήν ἀδελφή μου ἀπό νωρίς, μέ τή λαμπάδα, μέ τό αὐγό στήν τσέπη νά λειτουργηθεῖ! Σέ ὅλη τή λειτουργία τῆς Ἀναστάσεως. Οἱ γονεῖς μου μένανε καί κοινωνούσανε…».

Ἡ ἀφήγηση τῆς Δόμνας Σαμίου δέν εἶναι τό μοναδικό συγκινητικό ὑπόδειγμα βαθειᾶς χριστιανικότητος, ἐκκλησιαστικότητος, παραδοσιακῆς πίστης. Υπάρχουν πάρα πολλά!

16. Θά μποροῦσα νά ἀναφέρω πολλά ἀνάλογα παραδείγματα, ὅπου εὕρισκαν ἀναψυχή τῆς καθημερινῆς στερημένης ζωῆς στούς ἤχους καί τά τελούμενα τῆς Ἐκκλησίας. Ὡσάν τήν εὐλάβεια πολλῶν δικῶν

μας ἐδῶ παραδοσιακῶν Ἐνοριῶν (στήν Πλατανιά, στόν Εὐρωπό, στό Φανό, στό Πολύκαστρο, στά Πλάγια, στό Πολύπετρο, στή Γερακώνα, στή Φιλυριά, καί δίπλα σέ μᾶς στό Κιλκίς καί στά Γιαννιτσά καί σέ ὅλη τήν πατρίδα μας).

Αὐτό πού σήμερα τό ζοῦν οἱ νεοφώτιστοι Χριστιανοί ἀδελφοί μας στίς ἱεραποστολικές χῶρες, αὐτό (καί καλύτερο) μᾶς τό ἔφεραν ζωηρό, ὁλοζώντανο, καθαρό, εὐλογημένο, συναρπαστικό οἱ πρόσφυγες τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς.

Ἄφησαν ἐκεῖ τό "κορμί" τῆς ἱστορίας τους. Καί μᾶς ἔφεραν ἐδῶ τήν "ψυχή" τῆς ἐπιβίωσης, τῆς ἀδούλωτης ὑπομονῆς καί δημιουργίας. Ἀκόμη κι ἐκεῖνοι πού δέν πίστευαν, χωρίς νά τό καταλαβαίνουν, "ἀντλοῦσαν" ζωτικότητα ἀπό αὐτήν τήν "ψυχή" τῆς ψυχῆς τοῦ Μικρασιατικοῦ (καί τοῦ Ποντιακοῦ καί τοῦ Θρακιώτικου) προσφυγικοῦ κόσμου.

Καί μόνο πού ἀνέδειξαν ἐδῶ, ἐν Ἑλλάδι (σέ ἕνα ταλαιπωρημένο διχασμένο κόσμο τόσων Πολέμων), τόσους Ὁσίους τῆς ἐποχῆς μας, αὐτό καί μόνο δείχνει τή μεγαλοσύνη τῆς μαρτυρικῆς "ψυχῆς" τοῦ Ἑλληνικοῦ Προσφυγισμοῦ.

17. <u>Καί φθάνουμε τελικά σέ μιάν ἄλλη καταληκτική ἀναζήτηση καί καταπληκτική διακρίβωση.</u>

Στούς μάρτυρες τοῦ ἔθνους καί τῆς πίστης. Ὑπῆρξαν πολλοί, κι ἀνάμεσά τους Κληρικοί. Ὅλοι τους αὐτοί οἱ νεότεροι ἐθνομάρτυρες (κληρικοί καί λαϊκοί) οἱ περισσότεροι ἀκούσια καί οἱ σημαίνοντες ἑκούσια ἀποδείχθηκαν κυριολεκτικά μεγάλοι.

Τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο τόλμησε, πολύ νωρίς, νά καταγράψει καί νά δημοσιεύσει τή λεγόμενη "Μαύρη Βίβλο" μέ τά ἐγκλήματα αὐτά. Πρόσφατα, ἡ Ἀποστολική Διακονία ἐκτύπωσε πάλι αὐτό τό βιβλίο, μαζί μέ ἀγγλική καί γαλλική μετάφραση. Καί διαπιστώνουμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία στάθηκε πάντοτε Μητέρα τοῦ Γένους.

Μιά τέτοια ἐπιβεβαίωση ἔχουμε στή μορφή τοῦ Ἁγίου Χρυσοστόμου Σμύρνης (+1922). Πάνω του ἡ νεοτουρκική ἐξουσία καί ὁ τουρκικός ὄχλος ἐκδήλωσαν μέ τόν ἴδιο πάντοτε βάρβαρο τρόπο τήν κτηνωδία τους. Τόν βασάνιζαν ὡσάν νά μήν ἦταν ἄνθρωπος. Τοῦ ἔβγαλαν τά μάτια, τοῦ ξερρίζωσαν τά γένια, τοῦ ἔκοψαν τά δύο χέρια, τόν ἀποτελείωσαν μέ πυροβολισμό. Ἦταν 55 χρονῶν. Δέν ἦταν ὁ μόνος Ἱεράρχης οὔτε ὁ μόνος κληρικός πού κυριολεκτικά μαρτύρησε.

Πρίν ἀπό αὐτόν μαρτύρησαν ἀναρίθμητοι ἄλλοι. Παραμένουν ἐπώνυμοι κατά Χριστόν καί ἐπώνυμοι τῆς ἱστορίας μας.

Ὅπως λέει ὁ Κωνσταντίνος Χολέβας σέ πρόσφατη ἀνάρτησή του: *«Ὄχι, δεν ήταν «συνωστισμός» αυτό που έγινε το 1922. Ήταν το αποτέλεσμα μιας προσχεδιασμένης Γενοκτονίας. Από το 1914, με το μαύρο Πάσχα των Θρακών και τη σφαγή στην παραλιακή Φώκαια, μέχρι τον Αύγουστο-Σεπτέμβριο του 1922 ο Ελληνισμός της Ανατολής, Μικρασιάτες, Πόντιοι, Ανατολικοθρακιώτες, υπέστη τις συνέπειες του σχεδίου των Νεοτούρκων αρχικά και των Κεμαλικών εθνικιστών στη συνέχεια. Το σχέδιο απαιτούσε να εξοντωθούν οι Χριστιανοί από την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Να μείνει το κράτος τουρκικό και ισλαμικό. Έλληνες, Αρμένιοι, Ασσύριοι ήσαν οι κυριώτεροι στόχοι. Αμέτρητα τα θύματα. Οι Ισραηλινοί Ντρορ και Ζεεβί υπολογίζουν σε 2,5 εκατομμύρια τον συνολικό αριθμό των Χριστιανών που θανατώθηκαν με εκτελέσεις, βασανιστήρια, εκτοπίσεις, βιασμούς, τάγματα εργασίας και άλλες μεθόδους. Οι ίδιοι εκτιμούν ότι, ενώ στα τέλη του 19ου αιώνα οι Χριστιανοί στην Αυτοκρατορία αποτελούσαν το*

*20% του συνολικού πληθυσμού, το 1924 έφτασαν στο 2% μόνον (Βλέπε στα ελληνικά το βιβλίο τους: **Η Τριακονταετής Γενοκτονία**, εκδόσεις Πατάκη)»*. (https://konstantinosholevas.gr/den-htan-synwstismos-htan-prosxediasmeni-genoktonia/)

Καί ὁ Καθηγητής Λαογραφίας καί Κασμήτορας στή Σχολή Κλασικῶν καί Ἀνθρωπιστικῶν Σπουδῶν στό Δημοκρίτειο Παν/μιο Θράκης Μανόλης Γ. Βαρβούνης, σέ ἐπετειακή Ἐσπερίδα τοῦ Ἱ.Ν. Εὐαγγελιστρίας Πειραιῶς (https://youtu.be/xvR-RXwPhAk) ἀναφέρεται στήν τραγικότητα τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπό τό συστηματικό Γενοκτονικό μίσος τοῦ Νέου Ὀθωμανισμοῦ τῶν Νεοτούρκων: *«Ὅπως αναφέρεται σε επιστολή του αγίου ιερομάρτυρα Χρυσοστόμου Σμύρνης το 1918, από το 1914 είχαν σωρευθεί στο γένος δεινά, όσα δεν είχε επιφέρει η δουλεία τεσσάρων και πλέον αιώνων. Μάλιστα ο άγιος σημείωνε, ότι από τους 400.000 Έλληνες των ενδοτέρων της Μ. Ασίας, ήταν ζήτημα αν επιζούσαν εκείνη τη χρονιά οι 100.000. Από δε, τους στρατολογημένους Έλληνες στα τάγματα εργασίας, μόλις το ένα δέκατο είχε επιβιώσει. Αυτά όλα δείχνουν ότι η απόβαση του ελληνικού στρατού στη γη της Ιωνίας και η διεκδίκηση αυτής της απόβασης από την τότε ελληνική κυβέρνηση, δεν είχε κατακτητικό και ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα, αλλά αποτελούσε προσπάθεια σωτηρίας των ομογενών, που είχαν γνωρίσει την βαρβαρότητα των Τούρκων, χωρίς να προστατεύονται τα στοιχειώδη ανθρώπινα δικαιώματα τους από τις μεγάλες δυνάμεις»*.

18. Προτρέπω τούς πάντες νά τό σκεφθοῦμε καί νά τό σκεπτόμαστε πολύ καλά, ὅτι ἔχουμε κληρονομιά τέτοιους Μάρτυρες τῆς πίστης καί τῆς πατρίδας. Δέν εἶναι μακριά μας. Ἀρκεῖ, ἐμεῖς νά μήν στεκόμαστε σέ ἀπόσταση ἀδιαφορίας. Διότι τότε εἴμαστε ἀνάξιοι τῆς ταυτότητάς μας.

Συγχαίρω (καί) γιά τήν ἀποψινή συμμετοχή. Διότι δίνει πάλι μιά "ἀνάταξη" στήν καρδιά τῆς κοινωνίας μας. Ὄχι μέ ἰατρικό τρόπο. Ἀλλά μέ τόν τρόπο τῆς ζωηρῆς ἱστορικῆς μνήμης καί τῆς μορφωτικῆς (καί ἀναμορφωτικῆς) ἱστορικῆς γνώσης, τοῦ ἀκοίμητου σεβασμοῦ, τῆς ἀγάπης στή μνήμη τῶν παππούδων καί στή μνήμη τῶν Ἁγίων καί τῶν ἡρώων μας.

Μέ τέτοιες δυνάμεις ἀκμαῖες καί ρεαλιστικά δημιουργικές, δέν ἔχουμε νά φοβηθοῦμε μήπως μᾶς ἀφομοιώσουν οἱ ξένοι. Διότι ἡ ἅγια ζωντάνια —μέ τή Χάρη τοῦ Θεοῦ— μεταμορφώνει, ἀφομοιώνει δημιουργικά ὁ,τιδήποτε ξένο. Ὁ Θεός τοῦ γένους μας εἶναι τό Α καί τό Ω, ὁ Θεός τοῦ παντός.

Αὐτό μᾶς λέει μέ τόν ἡρωισμό του ὁ ἅγιος ἐθνομάρτυρας καί ἱερομάρτυρας Χρυσόστομος Σμύρνης. Ἔμεινε μέχρι τέλους ἀνάμεσα στό λαό του, στό λαό μας, Πρωτομάρτυρας ἀνάμεσα στούς ἄλλους Κληρικούς καί λαϊκούς μαρτυρικούς Ρωμηούς τῆς Μικρασίας.

"Τράπεζα αἵματος" γιά τό σημερινό καί τόν αὐριανό Ἑλληνισμό.

Δώσαμε τό "αἷμά μας" στήν ἱστορία τοῦ παγκόσμιου πολιτισμοῦ.

Δώσαμε "τό αἷμά μας" ἐγχριστωμένο στήν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος.

Τώρα, χρειαζόμαστε "ἀνατροφοδοσία αἵματος" καί "ἀναζωογόνηση ὀργάνων", γιά νά παραμείνουμε "σῶμα Ρωμιοσύνης" στίς ἀναμετρήσεις τῆς ἱστορικῆς διάρκειας.

†Ὁ Γουμενίσσης, Γεφύρας, Ἀξιουπόλεως & Πολυκάστρου Δημήτριος